

Knihopis Digital. České prvotisky a staré tisky (1476–1800) on-line

Databáze prvotisků a starých tisků tištěných v českém jazyce, jinak též retrospektivní bibliografie českých tisků od počátku knihtisku do r. 1800.

Geneze

Databáze vznikla digitalizací mnohasvazkové tištěné publikace *Knihopis československých tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století*, Praha 1925–1967, redakci vedli Z. V. Tobolka a po něm Fr. Horák. V průběhu devadesátých let dvacátého století převedl tým pracovníků tehdejšího Ústavu pro klasická studia pod vedením dr. Jiřího Kroupy knihopisné záznamy do elektronické podoby. V r. 2002 databázovým zpracováním těchto dat vznikla elektronická verze Knihopisu nazvaná *Knihopis Digital*. K on-line zpřístupnění databáze došlo v dubnu 2003 a u jeho realizace byli Václav Pumplrla a Jiří Žůrek.

Do databáze byly průběžně zanášeny opravy a dodatky, které v tištěné verzi vydávala Národní knihovna v letech 1994–2010. Současně byla databáze obohacována o fotografie titulních listů starých tisků a v poslední době také o odkazy na plné texty digitalizovaných knih portálu Google Books. Důležitým přínosem *Knihopisu Digital* je tvorba poddatabáze autorit (autorů a ostatních historických osobností spjatých se starými tisky).

Obsah

Knihopis Digital obsahuje v současné době 17631 bibliografických záznamů detailně popisujících staré tisky vydané českým jazykem od počátků knihtisku do r. 1800. Data zahrnují zejména přepis titulního listu a informaci o uložení exemplářů v různých institucích ČR i v zahraničí, dále strukturovaný rozpis celé impéria (název, autor, tiskař, další původci, rok vydání, místo vydání, anonymní záhlaví, rozsah), k tomu přistupují pole pro poznámky nejrůznějšího druhu, předmětová hesla, literatura. Databáze Knihopis digital obsahuje rovněž poddatabázi autorit (původců starých tisků), která v současné době čítá přes 10000 záznamů. Většina z nich kromě základních informací (jméno a jeho různé doložené podoby, data narození a úmrtí) také velice stručný biogram. Databáze dále obsahuje obrazová data (jpg) zachycující titulní listy starých tisků. Databáze podporuje knihovnický standard UNIMARK, takže je kompatibilní s většinou dnes užívaných knihovnických systémů.

Funkce a ovládání

Ovládání databáze se děje přes jednoduchý webový formulář, kam uživatel může napsat hledaný řetězec a specifikovat pole, v nichž se má daný výraz vyhledat. Lze vyhledávat též podle kombinace několik kritérií. Vyhledané záznamy lze třídit podle několika kritérií (název, rok vydání atp.), zobrazení plného záznamu potom umožňuje jeho přečtení v internetovém prohlížeči, ale také export do několika různých podob knihovnických výměnných formátů.

Možnosti využití

Databázi využívají především knihovníci zpracovávající historické knihovní fondy. Vzhledem k tomu, že databáze komunikuje také přes OAI-PMH nebo přes protokol Z39.50, je možné bezproblémové přebírání záznamů do mnoha knihovních systémů. Databázi pochopitelně také hojně využívají badatelé v oboru starých tisků, nebo všichni, kdo se chtějí poučit o knižní produkci 15.–19. století.